

DE KLEINE ALK

contactorgaan Vogelwerkgroep
Alkmaar en omstreken

verschijnt vier maal per jaar

Redactie

Tom Damm (06) 42 12 26 10

Arie de Wit

Beeldredactie

Jan Stok (072) 511 65 20

Redactieadres

redactiekleinealk@vwwg-alkmaar.nl

Vaste medewerkers

Bert de Haan

Mona Osman

Wim Schols

Pierre van der Wielen

Vormgeving

Peter van Brandwijk (072) 515 84 96

Verspreiding

Connie Wubbels (072) 515 05 61

Peter de Greeuw (072) 561 80 50

Bestuur

Voorzitter

Martin Eijtinger (06) 51 11 42 47

voorzitter@vwwg-alkmaar.nl

Secretaris

Maarten Platteeuw, (072) 561 73 94

secretaris@vwwg-alkmaar.nl

Kotterstraat 40, 1826 CE Alkmaar

Penningmeester, ledenadministratie

Peter van den Berg (06) 46 42 85 83

Oranjelaan 65, 1815 JR Alkmaar

penningmeester@vwwg-alkmaar.nl

Lid

Rob Struyk (072) 515 04 82

Peter de Greeuw (072) 561 80 50

Voorplaat: Kleine Alk, Frits-Jan Maas

IJsvogelwerkgroep

contactpersoon Rutger Polder,

1815JK232@hetnet.nl,

(072) 511 99 39

Roofvogelwerkgroep

contactpersoon Dook Vlugt,

d.vlugt@quicknet.nl,

(072) 589 77 78

Lid worden

Het lidmaatschap van onze vereniging bedraagt slechts € 20,00 per jaar. Hiervoor ontvangt u viermaal per jaar ons blad De Kleine Alk en bent u van harte welkom op de door ons georganiseerde activiteiten, waaronder lezingen en excursies. Als welkomstgeschenk ontvangt u tevens het boek 'Broedvogels van het stedelijk gebied van Alkmaar' (t.w.v. € 12,50).

Lid wordt u door € 20,00 over te maken op Gironummer NL17 INGB 0002 1973 46 t.n.v. VWWG Alkmaar e.o. en door tevens een mail te sturen naar Peter van der Berg, penningmeester@vwwg-alkmaar.nl, met uw naam, adres, telefoonnummer en e-mail-adres.

Ook adreswijzigingen kunt u doorgeven aan Peter.

in dit nummer

pagina 3

▼Vooraf: Vogelen in Nederland en Engeland

Martin Eijtinger

pagina 4

▼Vogelsterfte langs de Nauertogt in Koedijk

Ruud Costers

pagina 6

▼Broedvogels van de Oudorperhout 2018

Rutger Polder

pagina 12

▼Pechvogel

Miranda Zutt-van der Made

pagina 14

▼Wetenswaardigheden? (4)

Ruud Costers

pagina 16

▼*Communicatie & Actualiteiten*

▼Van het bestuur

Het Bestuur

pagina 18

▼Raadselvogel van Wim

Wim Schol

pagina 19

▼Nieuwe leden en opzeggingen tot 1 mei 2019

Peter van den Berg

▼Lezingen

Mona Osman

pagina 21

▼Excursienieuws

Bert de Haan

pagina 22

▼Wat (of Hoe) beweegt de Grote Stern(s)
in De Putten?

Ruben Fijn & Maarten Platteeuw

pagina 23

▼Waarnemingen februari t/m april 2019

Pierre van der Wielen

pagina 28

▼Ogrut 54: Zo vrij als een vogel

Arie de Wit

Kopijsluitingsdatum nr. 3: 1 september 2019

Vooraf: Vogelen in Nederland en Engeland

Afgelopen zondag, 28 april, waren mijn partner en ik weer aanwezig bij de vogelcursus, nadat wij vier weken in het Verenigd Koninkrijk zijn geweest. Het eerste deel van de cursus vond die dag plaats in de duinen bij Groet. De zangvogels deden hun best en onze begeleider haalde feilloos de verschillende zangstemmen uit elkaar. Of ik ooit nog leer om al die riedeltjes van elkaar te onderscheiden, betwijfel ik. “Jong geleerd, oud gedaan” zegt men, maar ‘oud leren’ valt niet mee.

Gelukkig gingen we daarna naar De Putten bij Hargen. De auto werd op de parkeerplaats geplaatst, de statieven neergezet en de kijkers in stelling gebracht. Het genieten kon beginnen: de sterntjes vlogen af en aan, de Kluten paarden met veel animo en de Rosse Grutto's stapten parmantig heen en weer. Het was droog, niet koud, met dreigende Hollandse regenluchten. Prima ‘vogelweer’.

Ik dacht terug aan twee weken geleden. Wij waren op bezoek bij oude vrienden die wij vierendertig jaar geleden ontmoetten op Mallorca. Zij gaven ons het advies naar het noorden van Mallorca te gaan om in een mooie vallei te ‘vogelen’. Toen is onze belangstelling voor vogels wakker geworden.

De vrienden hadden een gemeubileerde woning gehuurd in Bridlington ter gelegenheid van zijn zeventigste verjaardag. Het huis was typisch Engels: rode vloerbedekking tot in de badkamer en in het toilet, een warme en een koude kraan op de wasbak, ouderwetse raampartijen die ‘schreeuwden’ om verf. Maar er waren wel zes ruime slaapkamers en een imponerende hal!

Engelsen hebben veel interesse in vogels: van de vijf stellen in de woning waren er vier ervaren vogelaars. Bridlington was niet zonder reden uitgekozen. In de buurt van deze sombere badplaats zijn de fameuze *cliffs* van Bempton en die zijn in handen van de RSPB.

Een van de activiteiten was een bezoek aan het natuurreservaat. Er is daar een winkeltje, waar koffie/thee met cake wordt verkocht, betaald parkeren en ... een toegangsprijs van 5 pond per persoon. Vogels kijken kost in Engeland geld!

De RSPB heeft voor een deel houten looppaden aangelegd met beveiligde uitzichtpunten. Het was die dag erg koud, maar het mooie was, dat bij elk uitzichtpunt een oudere vrijwilliger met een telescoop stond om jong en oud te enthousiasmeren voor de vliegkunsten van Jan-van-Genten, Alken e.a. Het leuke is dat er bij De Putten geen toegang geheven wordt. Het parkeren kost niets en eten en drinken neem je zelf mee. Dat moeten we zo houden!

Martin Eijtinger, voorzitter Vogelwerkgroep Alkmaar e.o.

Vogelsterfte langs de Nauertogt in Koedijk

Ruud Costers

Op 28 maart 2019 trof ik in een rietrand een volkomen apathische **Grote Zilverreiger** aan met de kop diep in de veren. Hij reageerde niet op het geritsel van mijn voetstapen en evenmin op mijn zich verheffende stem. Niet in staat om op te vliegen stapte hij met duidelijke tegenzin de sloot in. Op 1 april was het wederom raak. Een wijfje **Tafeleend** in het riet bleek evenmin in staat om te vluchten.

Stervend wijfje Tafeleend, Nauertogt, 1 april 2019. Foto: Ruud Costers

Vondsten

Achteraf gezien staan deze waarnemingen niet op zichzelf. De gehele winter vond ik dode eenden, vogelvlugels en ook vissen. Aanvankelijk sloeg ik er geen acht op maar later noteerde ik soms wel vondsten van dode exemplaren. Het gaat om:

- **Wintertaling** op 19 augustus, 7 oktober, 28 januari en 23 maart.
- **Parkeend** op 19 augustus (op 14 augustus al ziek aangetroffen).
- **Bergeend** op 20 oktober.
- **Wilde Eend** op 27 december, 28 januari en 22 februari.
- **Meerkoet** op 4 januari.
- **Giebel** op 24 april twee stuks (een exotische vissoort, naaste familie van de goudvis).

De foto's zijn terug te vinden op waarneming.nl. Op deze website vond ik in de periode 17 april 2018 – 30 april 2019 nog aanvullende meldingen van zieke of dode dieren langs de Nauertogt:

- **Rosse Woelmuis** op 23 juni (ziek).
- **Wilde Eend** op 5 augustus (met verlamningsverschijnselen, opgehaald door Dierenambulance Alkmaar).

- **Bergeend** op 27 januari (vier dode exx.).
- **Giebel** op 4 april (dood)

Giebel, Nauertogt, 24 april 2019

Foto: Ruud Costers

De melding van een dood **Schotse Hooglander**-kalf op 20 maart 2019 blijkt loos alarm. Het kalf leefde gewoon.

Discussie

Dieren kunnen slachtoffer worden van predatie, vorst of verkeer maar het ligt voor de hand dat bij het merendeel van voornoemde gevallen er een gemeenschappelijke andere doodsoorzaak in het spel is. Het werd mij snel duidelijk dat het Recreatieschap en ook de Vogelwerkgroep Alkmaar e.o. reeds op de hoogte waren van deze ongebruikelijk omvangrijke sterfte. Naar de oorzaak is door allerlei instanties onderzoek gedaan: Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier, Gemeente Langedijk, Wageningen University & Research en Dutch Wildlife Health Centre. Blauwalg kan geen oorzaak zijn en inmiddels zijn de botulisme-typen A, B en F uitgesloten. Dit is nog niet het geval bij botulisme-type C en vogelgriep. De resultaten van de lopende onderzoeken op de opgestuurde kadavers hebben de oorzaak nog niet aan het licht gebracht. Deze zullen geopenbaard worden zodra zij beschikbaar zijn.

Na begin april 2019 zijn er geen dode vogels meer aangetroffen. Waarschijnlijk hebben de genomen maatregelen van extra doorspoelen en het goed ruimen van kadavers het gewenste effect gehad. Dat de sterfte omvangrijk is geweest en mijn opsomming slechts een topje van de ijsberg vormt, wordt bevestigd door het Recreatieschap. Zij spreekt van circa 100 giebels en circa 100 vogels, waaronder veel **Wilde Eenden**, **Bergeenden**, enkele **Wintertalingen**, een **Grote Zilverreiger**, twee **Blauwe Reigers**, enkele **Meerkoeten** en een gans. Weidevogels zijn niet aangetroffen. Alle sterfte heeft plaatsgevonden ten zuiden van de Nauertogt. Ik ben er niet in geslaagd om aantallen

en soorten van de door de Dierenambulance opgevangen dieren boven water te krijgen. Dat waakzaamheid geboden blijft, blijkt uit mijn vondsten van twee Giebels op 24 april 2019, nu aan de noordzijde van de Nauertogt.

Verzoek

Johan de Jong, locatiebeheerder Geestmerambacht, vraagt om vondsten van zieke of dode dieren langs de Nauertogt te melden via email info@geestmerambacht.nl of in bijzondere gevallen via mobiel nummer 06-20 42 90 86.

Dankzegging

Ik heb dankbaar gebruik gemaakt van informatie via e-mail van Johan de Jong, Mona Osman, Peter de Zwart en Rob Struyk, alsmede van de meldingen op de website waarneming.nl van G. Capaan, Jacos Jes, Kees Roselaar en Lucas de By.

Ruud Costers, ruudcosters@hetnet.nl

Broedvogels van de Oudorperhout 2018

Rutger Polder

Inleiding

Er zijn maar weinig parken in Alkmaar (behalve de Alkmaarderhout dan) waar zoveel aandacht nodig is voor de flora en fauna die daar beschermd moeten worden. Dit jaar hebben ANIMO en de Stichting Oudorperhout de volgende successen kunnen boeken:

1. Het allerbelangrijkste is dat per 1 juli 2018 de pachtcontracten van de agrariërs zijn afgekocht en er beheersovereenkomsten zijn gesloten waar minder ruimte voor boeren is en meer mogelijkheden zijn voor vogels tijdens de broedperiode. De volgende aandachtspunten komen hieruit voort:
 - Er mag minder mest gebruikt worden.
 - Er mag geen overbegrazing plaatsvinden.
 - De eerste 2 meter langs de sloten mag niet worden gemaaid bij de eerste maaibeurt vanaf 1 juli.
 - Als er nog kuikens zijn dan mag pas na 15 juli worden gemaaid.
2. De waterinlaat is verbeterd zodat het water beter op peil kan worden gehouden.
3. Na het insturen van foto's van achter vogels aanzittende honden is strenger op loslopende honden gecontroleerd (ook dit jaar is daar weer aandacht voor gevraagd).
4. Met de visvereniging en de gemeente is overeengekomen dat tussen 1 februari en 1 juli niet meer in het park mag worden gevestigd.

Al met al leidt dit tot minder verstoringen voor dit unieke weidevogelgebiedje.

Methode

Er zijn in totaal in de broedperiode 10 telronden uitgevoerd. Bij sommige rondes was de tussentijd minder dan 10 dagen. De oorzaak hiervan lag in vakanties en weersomstandigheden. Alle tellingen zijn uitgevoerd met Hans Schouten en/of José Tibbe. We zijn gestart op 15 maart 2018, de laatste telling was op 19 juni 2018. De avondronde was op 18 mei.

Met het programma “avimap” zijn op de smartphone de waarnemingen ingevoerd en geüpload. Via de BMP-autoclustering op de SOVON-website zijn de gegevens verwerkt.

De Oudorperhout: zingende rietvogels en roepende Grutto's.

Foto: Jan Stok

Resultaten algemeen

Dat het een bijzonder gebied is blijkt uit de vele soorten. Van 58 soorten zijn 292 territoria vastgesteld (in 2017 betrof het 49 soorten met 283 territoria). De Grauwe Gans staat ook nu weer op nummer 1 met flink wat meer territoria. Opvallende afwezige was dit jaar ook weer de Blauwborst. De Fazant is wel gezien, maar niet voldoende om een territorium vast te stellen. Soorten die verder werden waargenomen, maar waarvan uiteindelijk geen territorium werd vastgesteld, waren: Sperwer, Boerenzwaluw, Lepelaar, Torenavalk, Zomertaling, Wintertaling, Watersnip, Kolgans, Tapuit, Kleine Mantelmeeuw en Stormmeeuw.

Verder was er af en toe een Haas te zien, maar het grootste aantal zoogdieren waren honden en katten. Op de avondronde konden we ook genieten van het geluid van de Rugstreeppadden.

Water- en rietvogels

De resultaten van dit jaar komen redelijk overeen met die van 2017. De Knobbelzwaan broedde deze keer wel in het telgebied. Een paartje Bergeend was bij de

eerste tellingen regelmatig goed zichtbaar maar pullen of juvenielen zijn niet waargenomen. Eindelijk konden we een paar Tafeleenden meetellen. Heel bijzonder was de aanwezigheid van een stel Zomertalingen. Deze konden mooi worden bewonderd door de cursisten van de vogelwerkgroep. Helaas was het geen broedvogel. De Brandgans blijkt met twee keer waarnemen toch twee broedparen op te leveren maar

In de broedtijd is dit wandelpad afgesloten.

Foto: Jan Stok

er zijn geen jongen gezien. De Nijlgans is eveneens in opmars. De Rietzangers waren dit jaar veel minder aanwezig.

Er werd deze keer een Waterral waargenomen. De Kokmeeuwen lijken op hun retour, maar ook hier kan verstoring een oorzaak zijn. De Kuifeend is dit jaar ook wat minder geteld.

Water- en rietvogels	2014	2015	2016	2017	2018
Fuut	1	3	2	2	1
Knobbelzwaan	1	1	1	0	1
Grauwe Gans	35	19	64	42	58
Soepgans	0	0	3	4	4
Canadese Gans	1	0	0	0	0
Brandgans	0	0	0	0	2
Nijlgans	3	3	3	3	5
Bergeend	0	1	1	2	1
Krakeend	7	4	7	6	7
Wilde Eend	6	4	11	13	10

Water- en rietvogels	2014	2015	2016	2017	2018
Soepeend	0	0	2	4	3
Kuifeend	5	5	8	6	4
Tafeleend	0	0	0	0	1
Waterral	0	1	0	0	1
Waterhoen	4	5	6	6	11
Meerkoet	11	11	6	13	11
Kokmeeuw	0	0	1	9	4
Stormmeeuw	0	1	5	0	0
Visdief	0	0	1	1	1
Blauwborst	2	0	2	0	0
Kleine Karekiet	14	9	14	15	15
Rietgors	1	2	2	2	2
Rietzanger	2	2	5	6	2
Bosrietzanger	0	1	0	2	1
Totaal	93	72	144	136	145

De Waterral wordt niet jaarlijks vastgesteld.

Foto: Rob Struyk

Bos- en struweelvogels

De meeste soorten kunnen zich redelijk handhaven. Groenling, Ekster en Fitis lieten een stijging zien en, heel bijzonder, er bleek een Groene Specht te huizen. Deze werd vooral de eerste telrondes vaak gehoord maar liet zich nauwelijks zien. Gelukkig had

ook de Koekoek een territorium. De Braamsluiper liet zich dit voorjaar in en buiten de Oudorperhout veel horen; we konden een territorium noteren. Helaas moesten we de Tuinfluiter en de IJsvogel missen.

Bos en struweelvogels	2014	2015	2016	2017	2018
Holenduif	0	1	1	1	1
Houtduif	7	4	6	7	10
Turkse Tortel	1	0	2	1	2
Koekoek	0	0	1	0	1
IJsvogel	0	0	1	1	0
Grote Bonte Specht	0	0	2	1	1
Groene specht	0	0	0	0	1
Winterkoning	6	6	12	13	11
Heggenmus	1	1	4	5	8
Roodborst	2	1	1	5	2
Merel	8	6	11	9	15
Zanglijster	0	1	4	3	3
Braamsluiper	0	0	1	2	1
Tuinfluiter	1	1	0	0	0
Zwartkop	4	2	5	5	6
Tjiftjaf	3	3	5	5	4
Fitis	0	1	2	0	3
Staartmees	1	1	1	1	1
Pimpelmees	3	3	5	6	5
Koolmees	7	6	8	8	10
Boomkruiper	2	1	2	1	2
Gaai	2	0	1	1	1
Ekster	2	2	2	2	4
Zwarte Kraai	2	1	1	2	2
Groenling	0	0	0	2	4
Vink	0	1	2	1	1
Totaal	52	42	80	82	99

Vogels van erven en bebouwing

De Spreeuw konden we gelukkig weer noteren, maar met de Huismussenpopulatie was het slecht gesteld. Er zat nog maar een man regelmatig te tjilpen. De Putter was er deze keer ook. Een nieuwkomer is de Halsbandparkiet. Of we daar blij mee moeten zijn?

Vogels van erven/bebouwing	2014	2015	2016	2017	2018
Fazant	0	1	1	0	0
Kauw	7	2	6	6	5
Halsbandparkiet	0	0	0	0	1
Spreeuw	1	1	1	0	1
Huismus	5	4	4	2	1
Putter	1	0	0	1	1
Totaal	14	8	12	9	9

Graslandsoorten

Dit zijn de soorten waar het in de polder om gaat! Net als vorig jaar zagen we vanaf eind maart tot en met april veel paartjes en individuen. Het aantal territoria van de Scholekster ligt mogelijk hoger dan het aantal broedparen. Mogelijk broedt er ergens één op een dak buiten de grens van het gebied. De Tureluur lijkt het beter te doen, maar we hadden toch echt de indruk dat het maar drie paren konden zijn.

Onze nationale broedvogel de Grutto doet het nog steeds verrassend goed, alhoewel uiteindelijk mogelijk maar vier juvenielen het hebben gered. De Kievit lijkt minder te broeden. Er waren wel veel paartjes in de eerste helft van de telling, maar steeds minder in de loop van mei en juni. Mogelijk spelen de verstoringen door pachters een rol. Die waren zelfs in het donker ganzen aan het weggagen (18 mei). De Slobenden deden het buitengewoon goed, een behoorlijke stijging ten opzichte van vorig jaar.

De beide kwikstaartsoorten telden dit jaar ook weer mee.

Een wat minder jaar voor de Kievit

Foto: Erwin van Saane

Weide/hooilandsorten	2014	2015	2016	2017	2018
Scholekster	3	3	3	4	2
Kievit	9	13	16	15	12
Grutto	10	10	12	11	12
Tureluur	4	3	2	4	4
Slobeend	5	4	3	5	7
Gele Kwikstaart	0	0	1	0	1
Witte Kwikstaart	0	0	1	1	1
Totaal	31	33	38	40	39

Conclusie

Al met al was 2018 een bevredigend jaar gezien de grote aantallen territoria en soorten. In de tabel staan de resultaten van de afgelopen jaren. Hopelijk kan 2019 met de eerstgenoemde maatregelen voor de kuikens beter uitpakken.

Rutger Polder, 1815jk232@hetnet.nl

Pechvogel

Ik heb al eerder stukjes geschreven over opmerkelijke broedgevallen op mijn werk bij Intratuin Heerhugowaard. Een Merelnest in een doosje prijskaartjes of tussen de plan-

Goed verborgen, een broedende Wilde Eend in een pot van een grote Olijfboom.

Foto: Miranda Zutt-van der Made

ten op een veilingkar (bouwen ze binnen een dag!), Witte Kwikstaarten in een houten kistje op een tafel, Winterkoning in een *basket* en showhuis, Boerenzwaluw in het magazijn en dit jaar een Wilde Eend in een pot van een Olijf.

We hebben ook ieder jaar een paartje Koolmezen, misschien wel al jaren dezelfde. Meestal kiezen ze een nieuwe nestkast op de stelling in de verkoop, soms een gebruikte in het magazijn. En meestal gaat het wel goed. Ik zet er een bordje bij en probeer het huisje langzaam naar de bovenste plank te verhuizen. Tegen de tijd dat de jongen uit gaan vliegen dekken we waterbakken zoveel mogelijk af want daar vonden we in het verleden nog wel eens een dood jong vogeltje in terug.

Koolmees vastgeplakt aan een sticker.

Foto: Miranda Zutt-van der Made

Dit jaar waren de Koolmezen lang aan het dubben welke kast het zou gaan worden. Ik vond hier en daar stukjes mos tussen de nestkasten. Op 3 april werd ik gebeld door een collega of ik meteen naar de afdeling Leven in de tuin wou komen. Een klant had gefladder gehoord en er zat een Koolmees vast aan een sticker! En niet zo'n beetje

ook! Na eerst de sticker van het kastje te hebben afgetrokken durfde ik het niet aan om zelf aan de slag te gaan. Als er te veel veren zouden worden beschadigd dan moet je zelfs wachten tot de vogel geruid heeft voor je hem weer los kan laten.

De dierenambulance kwam haar netjes ophalen en heeft haar naar vogelopvang Krommenie gebracht. Ik heb aangeboden om haar weer op te halen als ze wel weer snel los kon, want of ze de weg zelf terug zou vinden? Ik werd dezelfde namiddag al gebeld dat ze bevrijd was van de sticker en ik ben haar de volgende ochtend meteen weer op gaan halen. Dat viel nog niet mee; het was een ondernemende dame en bij het overzetten naar een andere kooi ontsnapte ze twee keer!

Volgens mijn collega was haar man de hele morgen al luid aan het roepen geweest, maar toen ik aankwam was hij weg. Dezelfde namiddag zag ik ze al weer samen. Ze waren een beetje beduusd en stiller dan gebruikelijk, maar het duurde niet lang voor ik weer mos vond in de stelling. Ze hadden een nestkast uitgekozen zo ver mogelijk van de plek des onheils! Uiteindelijk hebben ze echter toch weer voor een nestkast op de gewraakte plek gekozen.

Ik had natuurlijk inmiddels overal die grote stikkers al vanaf getrokken want dit ging me niet nog een keer gebeuren! Het waren nog wel stikkers van CJ Wildbird/Vogelbescherming! Ik heb ze dan ook beiden verslag gedaan over deze pechvogel.

Miranda Zutt-van der Made, zuttmade@quicknet.nl

Wetenswaardig? (4)

Tijdens de Midwintertelling in januari 2018 was de **Kolgans** met 729.000 exemplaren wederom de meest getelde soort (Sovon-Nieuws 2018, nr.4).

Kruisingen van ganzen zijn lastig te determineren. Zo werden in het verleden de talrijk voorkomende hybriden **Brandgans x Canadese Gans** vermoedelijk voor **Kleine Canadese Ganzen** aangezien (Sovon-rapport 2019/01).

In september 2018 at een groep van 700 **Pijlstaarten** van onder water staand kamillezaad in de Leenheergorzenpolder bij Goudswaard, ZH (Sovon Vogelbalans 2018).

Pijlstaart, Koedijk, 30 januari 2017.

Foto: Ruud Costers

Niet eerder vertoond: het eerste ei van de **Kievit** al in februari. Vegelinsoord, Fr had op 28 februari 2019 de primeur (NRC Handelsblad, 9 maart 2019).

De Nederlandse en Europese broedpopulaties van de **Wulp** zijn de afgelopen decennia

sterk afgenomen. Desondanks bedraagt het aantal doortrekkers en overwinteraars in Nederland 25 tot 50 procent van de wereldpopulatie (Sovon-rapport 2019/01).

Met een drone is in 2014-2017 op Texel in een mum van tijd met een maximale nauwkeurigheid en een minimale verstoring het aantal nesten en het aantal jongen van de **Grote Stern** geteld (Limosa 2018, nr.1).

Wereldwijd neemt het aantal broedende **Zwarte Sterns** af. Dit wordt weerspiegeld door het aantal van 9.000 exemplaren dat in juli/augustus 2016 op de Nederlandse slaappleatsen is geteld. In de jaren negentig kwamen de aantallen meermaals boven de 100.000 uit (Sovon-rapport 2019/01).

Op de Nederlandse kust spoelden in zes weken tijd 10.000 **Zeekoeten** aan. Deze stranding vond plaats na het containerverlies van de MSC Zoë op 1 januari 2019. Waarschijnlijk puur toeval, omdat alleen eenjarige **Zeekoeten** slachtoffer bleken (NRC Handelsblad, 23 februari 2019).

De **Tapuit** zou een ongeschikte waardvogel van de **Koekoek** zijn, omdat het nest meestal diep in nauwe konijnenholen ligt. Toch zijn van tien locaties tussen Voorne en

Tapuit, Hondsbossche Zeewering, 8 september 2016.

Foto: Ruud Costers

Vlieland minstens 35 gevallen bekend. Het laatst bekende geval van een 'tapuitenkoekoek' komt uit 1981 in Zuid-Kennemerland (Limosa 2018, nr.2).

In 2018 broedde voor het tweede achtereenvolgende jaar een paar **Orpheusspotvogels** in de duinen bij Castricum. Minstens drie jongen vlogen uit (Sovon-Nieuws 2018, nr.4). De verwachting is dat door de klimaatopwarming deze vanuit het zuiden oprukkende soort de plaats gaat innemen van de zich naar het noorden verplaatsende **Spotvogel**.

Een vrouwtje **Pimpelmees** weegt 10 gram en legt 3 tot 19 eieren van 1 gram. Zij moet de eileg zodanig plannen dat de jongen uitkomen tijdens de rupsenpiek. Eén jong heeft namelijk wel 70 rupsen per dag nodig (Limosa 2018, nr.2).

De huiskat zou 40 procent van de juveniele **Huismussen** om zeep helpen (het Vogeljaar 2018, nr.3). En dan zijn er nog mensen die hun kat de bel niet aanbinden.

Verzameld door Ruud Costers, ruudcosters@hetnet.nl

Communicatie & Actualiteiten

Van het Bestuur

Afslag A9

Inmiddels zijn alle bomen langs de Lagelaan (Heiloo) gekapt, ofschoon de kap door de RUD was stilgelegd naar aanleiding van een bezwaar van de Stichting Heilloze Weg (mogelijke broedplek Boomvalk en leefgebied kleine marterachtigen). De kap mocht weer doorgaan nadat de Provincie Noord-Holland een compensatieplan had ingediend. Vreemde gang van zaken, want wat wordt bereikt met compensatie achteraf? Stichting de Heilloze Weg gaat hier achteraan.

De Stichting de Heilloze Weg heeft Tauw opdracht gegeven voor een *second opinion* over de gevolgen van de extra stikstofuitstoot en daarmee gepaard gaande extra stikstofdepositie. SHW heeft een beroep op de Wet Openbaarheid van Bestuur (WOB) gedaan voor meer informatie bij gemeente en provincie. De VWG heeft een financiële bijdrage aan de totstandkoming van deze *second opinion* toegezegd.

Alkmaarder Hout

Ofschoon een aantal bezwaren tegen de beslissing om in het bestemmingsplan bomenkap in de Westerhout mogelijk te maken door de Raad van State als zodanig is erkend en het besluit nietig is verklaard, is de rechtsgeldigheid van het besluit wel in stand gebleven. We hebben dus aan het kortste eind getrokken. Niettemin blijft de Stichting Red de Hout de gemeente bestoken met lastige vragen en ze het vuur na aan de schenen leggen met back-up van een steeds meer tegen bomenkap gerichte publieke opinie.

Meeuwen in de stad

Het plan om een 'gedoogzone' voor broedende meeuwen in te richten (en te beheren) nabij de waterzuivering ten noorden van de Geestmerambacht is 'on hold' gezet, vanwege de hoge kosten die hiervoor door het Recreatieschap Geestmerambacht waren begroot. De VWG heeft een goedkoper tegenvoorstel ingediend. Wordt vervolgd...

Voorgenomen verlaging (!) van het waterpeil in Eilandspolder

HHNK heeft vergunning verleend om in delen van de Eilandspolder (Natura 2000-gebied én weidevogelgebied) het waterpeil te verlagen. Volledig in tegenstelling tot wat behoorlijk beheer voor weide- en moerasvogels (doelstellingen N2000) zou moeten beogen. Onderzocht wordt wáár dan die peilverlagingen komen, welke vergunning(en) daarvoor zijn verstrekt en ook waar deze maatregel überhaupt voor bedoeld is.

Het bestuur dient alvast een pro forma bezwaar in bij HHNK.

HHNK en Hondsbossche en Pettemerzeewering; bijeenkomst monitoring mitigatie

De VWG is voor deze bijeenkomst uitgenodigd en het bestuur zal namens de VWG van deze uitnodiging gebruik maken. Daarbij hebben we aangegeven dat we tevens graag tijdig de nieuwe (concept)rapporten ontvangen om ons goed op de bijeenkomst voor te kunnen bereiden en dat we onverminderd bereid zijn constructief mee te denken.

Verplaatsing zeetrektpost Camperduin

De gemeente Bergen heeft, na een verklaring van geen bezwaar door de Regionale Uitvoeringsdienst Noord-Holland Noord, een omgevingsvergunning afgegeven voor de verplaatsing van de zeetrektpost naar een iets zuidelijker en iets hoger gelegen positie. Deze vergunning heeft gedurende 6 weken ter inzage gelegen en er is één zienswijze binnengekomen van de buurtbewoners van Camperduin.

We wachten af hoe de gemeente besluit met deze zienswijze om te gaan.

Vogelcursus 2019

De vogelcursus is met 30 deelnemers andermaal een succes. De cursus is per 21 februari 2019 gestart en is gegeven door Tom Damm. Inmiddels is de cursus afgelopen en zijn de reacties weer positief. Op 19 mei zal de laatste excursie het veldgedeelte hebben afgesloten.

Interne zaken

Bestuurswisseling

Op de algemene ledenvergadering van 20 maart 2019 zijn Sara Licher en Jan Gerhardus als bestuursleden afgetreden. In Martijn Eijtinger (voorzitter) en Peter de Greeuw (algemeen bestuurslid) hebben we twee nieuwe bestuursleden gevonden.

Wijziging bestuurstermijn.

Tijdens de algemene ledenvergadering is er gediscussieerd over de vraag hoe lang de zittingstermijn van bestuursleden moet zijn. De vergadering kwam die avond uit op een termijn van vier jaar met de mogelijkheid van verlenging tot 12 jaar. De VWG kiest daarmee voor de thans gangbare norm in het verenigingsleven van een bestuursperiode van vier jaar met twee mogelijkheden tot verlenging.

Deze verandering moet ook vastgelegd worden in de statuten van de vereniging. Zo'n wijziging in de "grondwet" van de vereniging kan uitsluitend vastgelegd worden als

tweederde van de aanwezige leden op de jaarvergadering zich uitspreekt daarmee akkoord te gaan. Dat laatste is niet bereikt tijdens de afgelopen ledenvergadering en de notaris heeft gemeld dat hij de notariële akte derhalve niet kan opmaken.

Op de bestuursvergadering van 8 mei jl. is het besluit genomen om voorafgaand aan de lezing in oktober 2019 een extra algemene ledenvergadering uit te schrijven met één agendapunt: namelijk het stemmen over een bestuurstermijn van 4 jaar met de mogelijkheid van herverkiezing. Wachten tot de ledenvergadering van 2020 heeft als nadeel dat onder de huidige statuten twee bestuursleden moeten opstappen die niet herbenoemd kunnen worden. Meer informatie volgt in *De Kleine Alk* nr. 3.

Verhuizing van De Eendracht naar De Oever

Op 15 mei 2019 zal de traditionele 'leden voor leden' lezing de laatste activiteit van de VWG in De Eendracht plaatsgevonden hebben. Bij die gelegenheid zal Henny nog eens uitgebreid bedankt worden voor al haar goede zorgen in de afgelopen decennia. Een tijdperk is tot een onverwacht en helaas te abrupt einde gekomen.

Vanaf het nieuwe lezingenseizoen na de zomer van 2019 zal de VWG zijn bijeenkomsten houden in Wijkcentrum De Oever, Amstelstraat 1, 1823 EV te Alkmaar (Oudorp). Gratis parkeergelegenheid is er volop en de faciliteiten zijn volledig aan de moderne eisen van de tijd aangepast. Een nieuw begin lonkt...

Het Bestuur

De raadselvogel van Wim.

Illustratie: Wim Schols

Nieuwe leden en opzeggingen tot 1 mei 2019

Nieuw

Herman van Kampen

Marc Pol

Opgezegd

Francis Duijs van Batum

Hanco Stam

Peter van den Berg, penningmeester

Lezingen

Woensdagavond **20.00** uur Wijkcentrum De Oever, Amstelstraat 1, 1823 EV te Alkmaar (Oudorp). Zie ook www.vwg-alkmaar.nl.

KNNV-lezingen (“[KNNV]”) vinden op woensdagen vanaf 20.00 uur plaats in Wijkcentrum Overdie, Van Maerlantstraat 8-10, 1813 BH Alkmaar, op zaterdagmiddagen vanaf 13:30 uur in Bezoekerscentrum “De Helderse Vallei”, De Helderse Vallei 9-11, 1783 DA Den Helder.

18 september: *Hoe goed gaat het met de Lepelaars?* door Petra de Goeij

In Nederland en Europa neemt het aantal broedparen toe. Betekent dat dat we lui achterover kunnen hangen? Aan de hand van kleurringgegevens en zenderdata volgen we het wel en wee van de Lepelaars. De Lepelaars die in Nederland broeden overwinteren op verschillende plekken. Een deel trekt helemaal naar Mauritanië en Senegal in West-Afrika. Maar meer en meer Lepelaars overwinteren in Spanje en Portugal.

En hoe gaat het in Nederland? Waar halen ze hun voedsel vandaan? Doen mannetjes en vrouwtjes hetzelfde? Allemaal vragen waarop we antwoorden proberen te vinden door de Lepelaars kleurringen om te geven en te zenderen. Iedere Lepelaar krijgt zijn eigen kleurringcombinatie. Zo worden het individuen en daarmee kunnen we ze volgen door de jaren heen van broedgebied naar overwinteringsgebied en weer terug.

Petra is actief in de Werkgroep Lepelaar en als onderzoekster verbonden aan het NIOZ.

[KNNV]Zaterdag 28 september: *De Autochtone Mariene Fauna: en wat verandert er met klimaatschuivers en bioglobalisering?* door Peter van Bragt

Locatie: Bezoekerscentrum “De Helderse Vallei”. Aanvang: 13.30 uur.

Adres: De Helderse Vallei 9-11, 1783 DA Den Helder.

Peter H. van Bragt is een bioloog die sinds 1979 duikt. Hij heeft ruim 4200 duiken gelogged, is duikinstructeur en actief onderwaterfotograaf vanaf zijn eerste duikseizoen. Peter heeft een passie voor de biodiversiteit van het koude zeewater van Noordwest-Europa. Zijn speciale interesse gaat uit naar de dynamiek in onze mariene fauna en met name die van de hier aangetroffen soorten zeenaaktslakken waarover hij

diverse publicaties heeft geschreven en landelijke bekendheid geniet. Tevens beheert hij de website www.blauwtipje.nl waar veel informatie over de Nederlandse zeenaaktslakken is te vinden.

Hij is nauw betrokken bij Stichting ANEMOON (www.anemoon.org). Deze organisatie richt zich op de monitoring van de Nederlandse mariene biodiversiteit. Regelmatig schrijft Peter hiervoor columns op www.naturetoday.nl. Hier worden regelmatig spectaculaire bijzondere waarnemingen van sportduikers gemeld. Vaak betreft het de waarnemingen van nieuwe soorten planten en dieren op onze kust. Zelf heeft Peter o.a. diverse sponzen en zeenaaktslakken als eerste in Nederland aangetroffen en beschreven. Jaarlijks organiseert hij cursussen op het gebied van onderwaterbiologie en digitale onderwaterfotografie.

Hij heeft al op veel plaatsen in wereld gedoken: van Antarctica tot de Lofoten (Noord-Noorwegen) en van de U.S.A. tot aan de Filippijnen en Mauritius en op heel veel plaatsen daartussenin. Maar ondanks al die buitenlandse duikreizen blijft iedere duik in het Nederlandse zoute en zoete water hem nog steeds verwonderen.

In een middagvullend programma gaat hij ons meenemen in een gedetailleerde ontdekkingsreis door de Nederlandse zoute wateren. Hij schetst een overzicht van de diverse groepen en soorten planten en dieren die hier voorkomen. Maar het verhaal beperkt zich niet tot een opsomming van de soorten. De presentatie heeft drie opeenvolgende thema's: wat zijn de autochtone Nederlandse mariene zeedieren? Wat zijn de invloeden die klimaatverandering hier op heeft? En tenslotte wat zijn de gevolgen van bioglobalisering op de soorten die we langs onze kust onderwater kunnen aantreffen?

16 oktober: Suriname door Mattias Hofstede

In maart 2019 zijn we als groepje van 4 natuurfotografen, op initiatief van Peter Grobben (PGF reizen), 17 dagen naar Suriname afgereisd om een avontuurlijke verkenningstrip te maken met als doel een natuurfotografereis in elkaar te zetten die wij

dit najaar gaan lanceren.

In een land dat ongeveer 5 keer zo groot is als Nederland maken we een reis van savanne naar jungleplateau en van primair laaglandregenwoud naar oude plantages en moerassen langs de kust.

Met de hulp van lokale topgids Fred Pansa hebben we vele specialiteiten en doelsoorten kunnen zien, horen en fotograferen. Een reis met vele hoog-

Fork-tailed Woodnymph (*Thalurania furcata*).

Foto: Mattias Hofstede

tepunten door het zien van haast mythische vogels, de meest kleurrijke vlinders en libellen en even bijzondere reptielen en amfibieën. Ook vele zoogdieren waaronder dolfinen, apen en zelfs junglekatten. Bovenal hebben we alles gelukkig ook nog op de foto weten te krijgen.

Graag laat ik dit aan jullie zien en vertel ik deze avond over onze fantastische reis.

20 november: *Waarneming.nl* door Timo Roeke

Mona Osman, monaos@hotmail.com

[KNNV] John Scheepe, ivn.egmonderhout@gmail.com

Excursienieuws

Alle excursies vinden plaats op een zaterdag of zondag en vertrekken vanaf de parkeerplaats achter station Alkmaar, tenzij anders vermeld.

Zie ook www.vwg-alkmaar.nl, www.knnv.nl/alkmaar (Agenda) en voor andere excursies www.staatsbosbeheer.nl, www.buitencentra.nl en www.landschapnoordholland.nl/activiteiten.

Zaterdag 8 juni, hele dag

De Wieden/Weerribben o.l.v. Tom Damm

In juni wordt het al wat stiller met de vogels en veel vogelaars gaan dan ook vlinderen en naar libellen kijken. De Wieden en Weerribben is een moerasgebied met Zwarte stern en Purperreiger, maar ook met veel soorten libellen en vlinders. Onze deskundige gids helpt ons met de determinatie.

Vertrek: 07:15 uur.

Zaterdag 7 september, halve dag

Rondje omgeving Alkmaar o.l.v. Bert de Haan

Na de zomervakantie weer een beetje op gang komen in de omgeving. Kijken welke soorten er nog zijn, de eerste bollenvelden staan onder water. Alles is mogelijk en op actuele waarnemingen wordt natuurlijk ingespeeld.

Vertrek: 07:30 uur.

Zaterdag 19 oktober, hele dag

Texel o.l.v. Kees Roselaar

Texel is het eiland van veel vogels en veel vogelaars op het eiland zijn er op zoek naar bijzonderheden. Kees is een halve Texelaar en weet de plekken waar vogels zich in deze tijd ophouden. Een dagtocht langs gewone en bijzondere vogels.

Volgende datums: 9 november, 7 december.

Het wordt op prijs gesteld als u zich uiterlijk drie dagen voor aanvang van de excursie aanmeldt, zodat tijdig de beschikbaarheid in de auto's kan worden geregeld, zie onder. Er wordt voor de auto's gerekend met een tarief van 20 cent per kilometer. We raden de bestuurders aan in het bezit te zijn van een inzittendenverzekering. Deelname aan de excursies geschiedt volledig op eigen risico van de deelnemer(s).

Bert de Haan, gj.dehaan@zonnet.nl of (072) 515 48 05 of (065) 061 41 13

[KNNV] John Scheepe, ivn.egmonderhout@gmail.com, www.knnv.nl/afdeling-alkmaar/lezex

Al 50 jaar zetten we de **BLOEMETJES** **BUITEN**

Intratuin Heerhugowaard
Zuidpoort 1, 072-5757157
intratuinheerhugowaard.nl

Natuurlijk! Intratuin

Oproep

Wat (of Hoe) beweegt de Grote Stern(s) in De Putten?

In de noordwestpunt van het werkgebied van de VWG Alkmaar is elk voorjaar een groot spektakel te aanschouwen in de Grote Sternkolonie in De Putten. Dichtbij de weg brengen hier duizenden paartjes hun jongen groot. De Grote Stern is een voedsel-specialist die bijna uitsluitend haringachtigen en Zandspiering eet, hoge eisen stelt aan het broedhabitat en maar in een beperkt aantal kolonies langs de Nederlandse kust broedt. Hierdoor is de soort relatief kwetsbaar voor veranderingen in zijn habitat.

Op zee vinden echter nogal wat veranderingen plaats. Scheepvaartverkeer neemt toe, zandsuppleties vinden plaats langs de gehele Noord-Hollandse kust, er zijn visserij-

activiteiten en de komende jaren nemen windparkontwikkelingen sterk toe. De effecten van dit alles op het foerageergedrag en -succes, en daarmee op het broedsucces van kustbroedvogels, zijn nog grotendeels onbekend. Uit een eerdere modelstudie bleek wel dat met name de Grote Stern één van de aandachtsoorten voor Nederland is.

Om meer te weten te komen over hoe Grote Sterns gebruik maken van hun leefgebied op zee is de beste manier om individuele vogels van GPS-loggers te voorzien. Daarmee kan inzicht verkregen worden in het habitatgebruik zodat de belangrijke leefgebieden (voornamelijk foerageergebieden, maar ook rustplaatsen) geïdentificeerd kunnen worden. Aan de hand hiervan kunnen beter onderbouwde beheers- en beschermingskeuzes gemaakt worden.

De bouw van toekomstige windturbines voor de kust van Noord-Holland is de reden dat Rijkswaterstaat, in navolging van ons werk in het Deltagebied, gevraagd heeft of Bureau Waardenburg van de Grote Sterns in De Putten de verspreiding op zee in kaart kunnen brengen met GPS-loggers. Het eerste veldseizoen van dit onderzoek gaat in mei en juni 2019 plaatsvinden en er zullen 25 vogels met kleurringen en GPS-loggers worden uitgerust. Deze vogels zullen vanaf de weg relatief makkelijk te zien zijn tussen de vele andere gekleurde soortgenoten die er al broeden. Ze krijgen blauwe ringen mee, met als beginletter een 'H' en dan twee cijfers.

Wij hopen dat jullie je waarnemingen van gekleurde sterns willen doorgeven! Dit kan via een website (submit.cr-birding.org) of via de BirdRing-app en dan kun je de levensgeschiedenissen van de vogels gelijk bekijken. Uiteraard kunt u ook altijd waarnemingen via e-mail blijven doorgeven (r.c.fijn [at] buwa [punt] nl).

Ruben Fijn (Bureau Waardenburg) & Maarten Platteeuw (RWS)

Waarnemingen februari t/m april 2019

Pierre van der Wielen

BaZ = Bergen aan Zee

HBZ = Hondsbossche Zeewering

NHD = Noord-Hollands Duinreservaat

VHPP = Verenigde Harger- en Pettemerpolder

In dit kwartaal werden ruim 27.630 waarnemingen ingevoerd. Daaronder was zelfs één waarnemer die bijna 6.000 waarnemingen invoerde. Tijd voor een hobby? Gedurende deze periode trok een ontsnapte mees de meeste belangstelling met in totaal zo'n 600 invoeringen waaronder nog een aantal als **Pleskes Mees**, de hybride azuur- x pimpelmees. In april trokken leuke aantallen roofvogels door en er werden

Azuurmees, 11 maart 2019, Bergen.

Foto: Rob Struyk

twee soorten gezien, **Witoogend** en **Grauwe Gors**, die maar zelden bij ons in de regio worden gezien.

Op 18 april zat een **Kleine Zilverreiger** in de Schermer. Vanaf de 21e verbleef er één nabij De Putten. De eerste **Purperreiger** van het jaar werd op 16 april bij de Westdijk in Heerhugowaard gezien. Op 7 april vloog een **Zwarte Ooievaar** hoog over de Geestmerambacht richting Noord-Scharwoude. De volgende vloog op de 17e eerst over het NHD en later over de Schoorlse Duinen richting Noord.

De **Kleine Zwanen** (maximaal 12 stuks) in de Polder Mijzen hielden het lang vol dit voorjaar: de laatste drie werden op 6 maart gezien. Op 5 en 12 februari verbleven twee **Wilde Zwanen** in de Bovenpolder bij Egmond a/d Hoef. Op 20 april zat er één op de Abtskolk, een ongebruikelijke plek en late waarneming voor deze soort. De enige **Kleine Rietgans** werd op 3 februari gemeld uit de VHPP. Daar werden tot 28 maart tot maximaal 43 **Dwergganzen** gezien. Vanuit SOVON kwam het verzoek om, wie in de gelegenheid is, de kleurringen van de dwergjes af te lezen. De waarnemers die dit in het verleden deden zijn er blijkbaar mee gestopt waardoor er nu nog maar nauwelijks aflezingen binnenkomen. Ook blijken ze op hun andere locaties, met name Strijen, veel moeilijker af te lezen dan in de VHPP. Op 24 februari werd daar ook een **hybride Kol- x Dwerggans** gemeld. Op 24 april vloog een adulte **Witbuikrotgans** (in een groep **Rotganzen**) over de VHPP. Van 17 februari tot en met 20 maart verbleef er een **Roodhalsgans** tussen de 'brandjes' in de VHPP. Op 19 en 20 maart werd een **Witoogend** gezien in de Bergermeerpolder. Deze soort is bijzonder zeldzaam in onze regio met slechts enkele waarnemingen over zee en op het Geestmerambacht.

Tussen 9 en 26 april waren er 16 waarnemingen van **Zwarte Wouwen** in het werkg gebied. **Rode Wouw** was wat schaarser met tussen 2 maart en 23 april negen waarnemingen. Voor beide soorten geldt dat ze vooral in de duinen en langs de HBZ gezien werden, maar er waren van beide soorten ook waarnemingen over Alkmaar en

Heerhugowaard. Op 9 april vloog een **Zeearend** over Egmond aan Zee en op 19 april vloog er één over De Rijp. Afgelopen winter was behoorlijk goed voor **Ruigpootbuizerds** en tot en met maart werden er her en der nog wat gemeld in de regio. Op 1 februari zat er één in het NHD, op 8 februari één in de VHPP en de laatste vloog op 10 maart over de Geestmerambacht. Tussen 14 en 23 april trokken zo'n

Deze winter was goed voor Ruigpootbuizerd.

Foto: Jan Stok

17 **Visarenden** over de regio; met name op 22 en 23 april werden er aardig wat gezien. Op 24 april vloog een vrouwtje **Roodpootvalk** over Schoorl. Op dezelfde plek werd op 28 april een mannetje gezien.

Op 2 maart vloog een **Kraanvogel** over Egmond-Binnen. De volgende vloog op 17 maart over de Eilandspolder. Op 11 april cirkelde er één boven de Alkmaarderhout en op 17 april werd er één eerst over het NHD en later over de VHPP gezien. De laatste vloog op 23 april over de Schoorlse Duinen. Op 22 april werden de eerste **Temmincks Strandlopers** gezien; één in De Putten en één in de plasjes bij Koedijk. Op deze laatste plek verbleven vanaf 25 april twee **Krombekstrandlopers**. Tot 24 april werd af en toe een **Paarse Strandloper** gezien in De Putten en langs de kust ter hoogte van de Schoorlse Duinen. Er waren vier waarnemingen van **Geelpootmeeuwen** in De Putten. De plasjes bij Koedijk bleken plotseling goed voor **Pontische Meeuwen**. Er werden deze periode minimaal vier verschillende individuen gezien van eerste winters tot een adulte. Ook in De Putten werden er enkele gezien. Een **Kleine Burgermeester** werd op 17 april eerst langs Egmond en later ook langs Camperduin gezien. Op de 21e vloog deze vogel langs BaZ. Tussen 3 februari en 30 april pendelde een eerste winter **Grote Burgermeester** langs de kust tussen het NHD en De Putten. Op deze laatste plek zat op 19 februari een bijna volwassen vogel. Op 3 en 5 februari vloog een **Papegaaiduiker** langs Camperduin.

Nog zeldzamer hier is tegenwoordig de **Zomertortel**. Op 21 april werd er een over

BaZ gezien. Op 29 maart vloog een **Velduil** over het NHD. Op 5 april werd een dode gevonden in de VHPP. Op 19 april werd er één boven zee zodanig door meeuwen gepesd dat hij zijn heil zocht in de Kerf. Op 23 april vlogen er twee langs Camperduin. Er werden 61 waarnemingen van **Ijsvogels** doorgegeven. Van 22 tot en met 24 april verbleef er een **Hop** nabij de telpost bij BaZ. Op 19 en 20 april zat er een **Draaihals** op de HBZ en op de 21e één in de Kleimeer. De laatste **Strandleeuwerik** zat op 21 en 22 april achter de HBZ. Op 21 april werd een overvliegende **Grote Pieper** gemeld uit Sint Pancras. Vanaf 24 april verbleven tot 4 **Noordse Kwikstaarten** in de VHPP. Er blijven maar nieuwe **Cetti's Zangers** opduiken. Naast de bekende vogels in de Westbeverkoog, het Uilenbosje en het Geestmerambacht doken nieuwe vogels op in de Rekerhout en op twee nieuwe plekken in het Geestmerambacht.

Na een bijzonder wazige foto in december van iets wat best een **Azuurmees** had kunnen zijn, werd op 8 maart de vogel dan toch eindelijk beter gefotografeerd. Daarna kwam de discussie pas echt op gang. Na eerste vermoedens dat het een **Pleskes Mees** zou zijn (de hybride Azuur- x Pimpelmees) werd geleidelijk duidelijk dat het een ver zuidoostelijke ondersoort van de **Azuurmees** zou betreffen. De kans op wilde vogel werd daarmee zo'n beetje nul maar het was wel een bijzonder fraaie vogel met leuke roepjes. De bekende **Klappekster** uit de Schoorlse Duinen werd op 12 maart het laatste gemeld. Op 24 maart zat er één in het NHD. De enige **Roek** werd op 3 februari vanuit Heerhugowaard doorgegeven. Eén tot twee **Raven** werden regelmatig gemeld uit de duinen van Schoorl en het NHD. Leuk was de **Ijsgors** die op 17 februari in de Berkmeer werd gezien; op 22 maart vloog er één over de VHPP. Tussen 26 maart en 2 april werd in het NHD een **Geelgors** gezien. Op 6 april zat er één bij Koedijk en vloog er één over de Schoorlse Duinen. Op deze laatste datum werd langs de ringvaart van de Heerhugowaard een **Grauwe Gors** fraai vastgelegd. Een erg leuke waarneming voor de regio.

Fenolijst 2019

	1e	2e	3e
Purperreiger	16-apr		
Zwarte Ooievaar	7-apr	17-apr	
Zwarte Wouw	9-apr	15-apr	17-apr
Bruine Kiekendief	15-feb	23-feb	24-feb
Visarend	14-apr	15-apr	16-apr
Boomvalk	18-apr	19-apr	24-apr
Kleine Plevier	9-mrt	21-mrt	24-mrt
Kleine Strandloper	27-mrt	12-apr	25-apr
Temmincks Strandloper	22-apr	22-apr	
Krombekstrandloper	20-apr	25-apr	26-apr
Regenwulp	13-mrt	5-apr	6-apr
Groenpootruiter	7-apr	13-apr	14-apr
Bosruiter	17-apr	22-apr	23-apr

Oeverloper	4-feb	25-feb	14-apr
Visdief	27-mrt	5-apr	6-apr
Noordse Stern	20-apr	21-apr	
Dwergstern	20-apr	20-apr	22-apr
Zwarte Stern	16-apr	17-apr	19-apr
Zomertortel	21-apr		
Koekoek	18-apr	20-apr	21-apr
Gierzwaluw	6-apr	16-apr	19-apr
Draaihals	19-apr	21-apr	
Oeverzwaluw	29-mrt	30-mrt	31-mrt
Boerenzwaluw	24-feb	27-mrt	28-mrt
Huiszwaluw	31-mrt	7-apr	8-apr
Boompieper	1-apr	3-apr	5-apr
Gele Kwikstaart	28-mrt	30-mrt	30-mrt
Engelse Kwikstaart	3-apr	3-apr	8-apr
Noordse Kwikstaart	24-apr	25-apr	
Nachtegaal	7-apr	9-apr	12-apr
Blauwborst	19-mrt	22-mrt	23-mrt
Zwarte Roodstaart	9-mrt	19-mrt	22-mrt
Gekraagde Roodstaart	5-apr	5-apr	7-apr
Paapje	20-apr	22-apr	23-apr
Tapuit	17-mrt	21-mrt	23-mrt
Beflijster	5-apr	5-apr	6-apr
Sprinkhaanzanger	17-apr	17-apr	17-apr
Snor	7-apr	7-apr	8-apr
Rietzanger	2-apr	2-apr	3-apr
Kleine Karekiet	19-apr	20-apr	21-apr
Braamsluiper	4-apr	8-apr	10-apr
Grasmus	17-apr	18-apr	19-apr
Fluiter	23-apr	23-apr	23-apr
Fitis	23-mrt	27-mrt	27-mrt
Bonte Vliegenvanger	19-apr	25-apr	28-apr

Pierre van der Wielen jocotoco@hotmail.com

Ogrut 54: Zo vrij als een vogel

De Britten zeggen “As free as a bird”, de Duitsers “Frei wie ein Vogel”, de Fransen “Libre comme un oiseau”. Ook wij Nederlanders zeggen “Zo vrij als een vogel” en associëren vogels met vrijheid. De mens is gebonden aan de aarde maar vogels kunnen zich ervan losmaken en wegvliegen, vrij in de lucht. De Griekse mythologie kent het verhaal van Daedalus en Icarus. Zij zaten gevangen op Kreta en maakten een stel vleugels van veren, draad en was. Eindelijk waren ze vrij! Daedalus waarschuwde zijn zoon: “Vlieg niet te hoog, want dan doet de zon de was smelten. Maar vlieg ook niet te laag, want dan worden de veren door het water van de zee nat”. Maar ondank de waarschuwingen van zijn vader vloog Icarus hoger en hoger, hij negeerde de adviezen die hij had gekregen. De hitte van de zon deed de was smelten en Icarus stortte in zee en verdronk. De mens is dus niet gemaakt om te vliegen maar het verlangen om die vrijheid te hebben is er altijd geweest.

Hoe kom ik hierop? Op 4 mei kreeg ik in de winkel een kaartje met daarop de tekst dat vrijheid kostbaar en kwetsbaar is, niet vanzelfsprekend. Op het kaartje zat een sticker in de vorm van een fakkel, die je eraf kon halen om op je blouse of jas te plakken. Het was een initiatief van het Nationaal Comité 4 en 5 mei. Laat het vuur van de vrijheid branden, draag de fakkel op 4 en 5 mei en geef de vrijheid door, was de boodschap. Tijdens de dodenherdenking op de Dam, die ik volgde op de TV, hadden dan ook veel mensen de fakkel op hun revers. Wat ik nou zo ontzettend mooi vind, is dat de vlam op de fakkel een vogel is! De vogel als symbool voor onze vrijheid.

Vrijheid is niet onbegrensd. Dat vertelt het verhaal van Daedalus en Icarus. Door te overmoedig of hoogmoedig te zijn, lopen we tegen onze grenzen aan. Men zegt ook: vrijheid houdt op, waar die van een ander begint. In een beschaafd land houden we rekening met de grenzen van een ander. Dat weten wij vogelaars maar al te goed! In ons enthousiasme, vooral als het een zeldzame vogel betreft, gaan wij nog wel eens in het blikveld van een andere vogelaar staan, om nog net een glimp van die azuurmees of zwartkeelijster op te vangen, daarbij de vrijheid beperkend van de vogelaar achter ons. En dat geeft soms grappige taferelen.

Dit was een enigszins filosofische Ogrut. Laten wij onze vrijheid koesteren, rekening houden met de ander, en vooral, laten we genieten van het voorjaar en van de vogels!

Arie de Wit, ariethewhite@gmail.com

Oplossing pagina 18: Wilde Eend